

вивченні рідної мови, проведення паралелей, виявлення подібностей, відмінностей і часткових збігів лексичних систем.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Архипова Г. С. Формирование иноязычной компетентности будущего специалиста (медицинского профиля). Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08. – Чита, 2006.
2. Гез Н. И. Формирование коммуникативной компетенции как объект зарубежных методических исследований // Иностранные языки в школе. 1985. – № 2. – С. 17–24.
3. Огарев Е.И. Компетентность образования: социальный аспект. – СПб.: РАОИОВ, 1995. – 85 с.
4. Павленко О. О. Формування комунікативної компетенції фахівців митної служби в системі неперервної професійної освіти: Автореф. дис. ... д-ра пед. наук. 13.00.04. – К., 2005.
5. Прудникова Н. Н. Педагогическая технология формирования иноязычной компетенции студентов неязыковых вузов: Автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01. – Саратов, 2007.
6. Федоренко Ю. П. Формування у старшокласників комунікативної компетенції в процесі вивчення іноземної мови: Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. – Луцьк, 2005.

Андрейко Я.В.

ИНОЯЗЫЧНАЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ КОМУНИКАТИВНАЯ КОМПЕТЕНЦИЯ

В статье рассмотрено понятие профессиональной компетенции, то есть способности действовать успешно на основе практического опыта, умений и знаний в ходе решения задач профессиональной деятельности.

Ключевые слова: русский язык как иностранный, лексическая норма, иноязычная профессиональная компетенция, речевой этикет.

Andreyko Ya.V.

FOREIGN PROFESSIONAL COMMUNICATIVE JURISDICTION

The article focuses on the concept of professional competence, the ability to operate successfully on the basis of practical experience, skills and knowledge in solving of profession.

Key words: Russian as a foreign language, lexical rule, foreign language professional competence, speech etiquette.

УДК 378.147:802.0:656.6.61(04)(06)

Барсуک С. Л.

ЕФЕКТИВНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті представлена теоретична основа застосування стратегій навчання іноземної мови та їх різноманітність; описується реалізація когнітивного підходу до вивчення англійської як іноземної (CALLA), розглядається взаємозв'язок між ефективністю процесу навчання і застосуванням стратегій навчання мови.

Ключові слова: навчання іноземним мовам, ефективні засоби, стратегії навчання, когнітивний підхід до навчання академічному спілкуванню англійською мовою (CALLA).

Сучасний підхід до навчання іноземної мови ставиться до студента як до особистості, відповідає на його потреби, враховує його особистісні засоби навчання, аналізує і впроваджує в практику індивідуальний досвід успішних студентів у галузі вивчення мови. Можливо припустити, що, ознайомлюючи студентів з ефективними засобами навчання, можливо не тільки скоротити час навчання, а й зробити його більш ефективним. Більше того, активно впроваджуючи ефективні засоби навчання, ми не тільки забезпечуємо студента навчальними інструментами, а й посилюємо його віру в себе, спонукаємо до самонавчання й до відповідальності за результати свого навчання. Отже, перед викладачем стоїть завдання

не тільки передати знання студенту, а й переконатися в його можливостях навчатися самостійно впродовж усього життя.

Мета статті – ознайомити з застосуванням когнітивного підходу до навчання (CALLA), який допомагає студентам, що вивчають англійську, бути успішними, розвиває навички слухання, читання, говоріння та професійного письма через впровадження автентичної складової, й найголовніше, базується на упровадженні чітких інструкцій, направлених на розвиток стратегій навчання.

Завдання викладача полягає в ознайомленні студентів з ефективними "навчальними інструментами" та детально пояснити їх використання. Ці інструменти – це навчальні стратегії, а саме, думки та пізнавальні дії студентів, що супроводжують процес вивчення іноземної мови. Уенден (Wenden) та Рубін (Rubin) у роботі "Learner Strategies in Language Learning" описують стратегії навчання як "набір дій, кроків, планів, шаблонів, що використовуються студентами для отримання, зберігання, пошуку та використання інформації" [14]. Застосування цих стратегій допомагає студентам покращити їх лінгвістичні можливості.

Когнітивний підхід до вивчення мови CALLA почав свій розвиток у 1995 після детального аналізу стратегій та змісту мовного навчання і базується на пізнавальному та лінгвістичному аспекті навчання. Заснований Dr. Chamot професором педагогічних наук та Dr. O'Malley доктором філософії та психології, підхід був упроваджений в американських школах для стимулювання процесу навчання неангломовних студентів, з різним рівнем володіння мовою, з різноманітних культурних середовищ та з різною метою навчання.

Базові принципи CALLA базуються на концепціях:

- навчання – це активний та динамічний процес;
- навчання може бути згруповане в три категорії умінь: декларативні (знання фактів), процедурні (знання про процес навчання), пізнавальні (можливість співвідносити поточні навчальні задачі з придбаними раніше знаннями та процесом навчання);
- вчителі повинні розрізняти три типи умінь, ідентифікувати стратегії навчання, що використовуються студентами, та впливати на вибір цих стратегій;
- студенти мають усвідомлювати процес навчання, контролювати свій прогрес та розвивати навички самостійного навчання.

Загальновідомо, що успішні вчителі використовують численні стратегії для полегшення процесу навчання. Ми використовуємо наочність для введення нової лексики, персоналізацію для активізування фонових знань студентів, мовленнєву здогадку, вводячи нову граматичну структуру в змістовному контексті. Але стратегії навчання – це підходи, що використовуються студентами самостійно для виконання мовленнєвої задачі.

Студенти, що свідомо підходять до процесу навчання, аналізуючи свій індивідуальний стиль, використовують стратегії для розвитку навичок отримання і впровадження нової інформації, є більш успішними. Проте, студенти нерідко користуються обмеженим колом навчальних стратегій, роблять це спонтанно й інколи недоцільно. Задача викладача – навчити студентів різних стратегій і умінню застосовувати їх в різноманітних контекстах.

Існує багато класифікацій навчальних стратегій. Найбільш поширена класифікаційна система запропонована Оксфордськими лінгвістами в 1990 р., поділяє стратегії на прямі і непрямі. Прямі стратегії містять інструкції до запам'ятовування, пізнавальні та компенсаторні стратегії, в той час як непрямі підрозділяються на метакогнітивні, емоційні та соціальні.

Пізнавальні стратегії допомагають обирати необхідну інформацію та відхилити зайву. Вони відповідні за впізнавання мовних структур, організацію матеріалу та використання мови.

Метакогнітивні стратегії управляють процесом навчання. Вони дозволяють студентам упоратися з оглядом нових правил, співвіднести їх з уже відомими, сформулювати мету, організувати процес навчання та оцінити свій прогрес.

Група емоційних стратегій працює на рівні емоцій та мотивації. Ці стратегії допомагають студентам знизити рівень тривоги на занятті, і таким чином зробити заняття більш ефективним. Ці стратегії посилюють позитивні емоції, допомагають створити дружню атмосферу.

Соціальні стратегії вчать студентів спілкуватися один з одним та з носіями мови. Вони тренують уміння запитувати, пояснювати, перефразувати, підтверджувати інформацію, і є важливими в процесі використання мови в автентичному середовищі.

Існує інша система класифікації стратегій, запропонована А. Чамот (A. U. Chamot) у сумісній з колективом авторів роботі "The learning strategies handbook" [5]. Усі стратегії підрозділяються на дві групи: метакогнітивні та стратегії, що базуються на розв'язанні мовленнєвих задач (task-based).

Основна відмінність між ними полягає в тому, що метакогнітивні використовуються для виконання будь-яких завдань і відображають індивідуальний підхід до процесу мислення. Вони в свою чергу підрозділяються на чотири групи:

1. Організація і планування процесу навчання (студент планує свою діяльність на послідовність думок і дій).

2. Управління процесом навчання (студент визначає стратегії, що найкраще допомагають йому у процесі навчання, посилюють мотивацію та знижують рівень тривожності).

3. Контролювання процесу навчання (студент запитує з метою перевірки розуміння та правильності використання лексичних та граматичних одиниць. Контролює хід виконання завдання, корегує свої помилки).

4. Оцінювання процесу навчання (самооцінка допомагає студенту зрозуміти свої сильні та слабкі сторони. Крім того, оцінюючи, наскільки добре спрацювала застосовна стратегія, студент має змогу відібрати ефективні стратегії для специфічних завдань).

Стратегії, що базуються на розв'язанні мовленнєвих задач (task-based), визначаються типом завдання, особистісними метакогнітивними стратегіями студента, та ресурсами для виконання завдання, що є в розпорядженні студента.

А. Чамот (Anna Chamot) і Дж. Роббінс (Jill Robbins) пропонують такі стратегії для розв'язання мовленнєвих завдань:

Використання фонових знань	Використовуй те, що ви вже знаєте, це допоможе вам навчатися новому.
Прогнозування	Здогадайся за змістом, з контексту.
Робити нотатки	Записуй важливу інформацію.
Персоніфікація	Співвіднось нові концепції до свого власного життя, тобто, свого досвіду, знань, переконань і почуттів.
Використання реальних об'єктів / Рольова гра	Покажи або використай об'єкти, які допоможуть тобі зрозуміти.
Співпрацювання	Працюй з іншими студентами.
Заміна / Перефразовування	Знайди інший спосіб сказати це. Вгадай, що станеться.
Контролювання	Переконайся, що розумієш завдання і матеріали.
Використання зображень	Уяви, або намалюй, щоб допомогти собі зрозуміти.
Робити припущення	Використовуй контекст і те, що вже знаєш, щоб з'ясувати зміст. "Читай і слухай між рядків".
Підсумовувати	Створити ментальне, словесне, або письмове резюме, використовуй нову інформацію.
Оцінювати	Переконайся, що виконав завдання правильно.
Класифікувати	Зроби групи з подібних слів або зображень.

Багато мовленнєвих завдань виконуються з використанням декількох різних стратегій, інколи у послідовності, інколи одночасно. Тим не менш, навчання стратегій,

називаючи та пояснюючи кожен окремо та наводячи приклади, дає можливість викладачу обговорити зі студентами процеси мислення та навчання, а також дає можливість студентам замислитися над своїм індивідуальним підходом до навчання.

З метою полегшення ідентифікації стратегій, що використовуються студентами, створено багато опитувальних листів. Група дослідників з Національного мовного ресурсного центру (USA, New York) пропонує таку анкету для самооцінювання навиків роботи в групі.

How often did you do the following things in your group? Circle the word that best describes your level of participation and cooperation.

1. I asked questions for information or clarification.

not at all rarely sometimes often

2. I offered my opinion.

not at all rarely sometimes often

3. I listened to the other group members.

not at all rarely sometimes often

4. I commented on the ideas of other group members.

not at all rarely sometimes often

5. I encouraged others to participate.

not at all rarely sometimes often

6. I fulfilled my role in the group as assigned by the teacher or group.

not at all rarely sometimes often

7. What I liked best about working with this group?

8. What gave me the most difficulty when working with this group?

Для отримання кращих результатів студентів потрібно вчити не тільки іноземної мови, але й використання різних стратегій вивчення мови, експериментування й оцінювання, та врешті-решт власного добору ефективних стратегій навчання. Успішний студент володіє знанням різних стратегій, може чітко сформулювати свій особистісний підхід до процесу навчання, обрати адекватний набір стратегій для успішного виконання завдання і бути незалежним користувачем мови, що вивчається. Задача викладача – постійно спонукати студентів до свідомого використання стратегій у різних нових контекстах, тим самим покращуючи шанси студентів бути успішними і самостійними в процесі навчання.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Brown, H.D. (1991). *Breaking the language barrier: Creating your own pathway to success*. Yarmouth, ME: Intercultural Press, Inc.
2. Chamot, A.U., & El- Dinary, P.B. (1999). *Children's learning strategies in immersion classrooms*.
3. *The Modern Language Journal*, 83(3), pp. 319-341
4. Chamot, A.U., & Kupper. L. (1989). *Learning strategies in foreign language instruction*. *Foreign Language Annals*, 22, pp.13-24.
5. Chamot, A.U., Barnhardt, S., El- Dinary, P.B., Robbins, J. (1999). *The learning strategies handbook*. White Plains, NY: Addison Wesley Longman.
6. Chamot, A.U., (2004). *Electronic Journal of Foreign Language Teaching*, 1 (1), pp. 14-26.
7. Cohen, A. D. (1998). *Strategies in learning and using a second language*. New York: Addison Wesley Longman Limited.
8. Gan, Z. D., Humphreys, G., & Hamp-Lyons, L. (2004). *Understanding successful and unsuccessful EFL students in Chinese universities*. *The Modern Language Journal*, 88 (2), pp. 229-244.
9. Green, J.M. & Oxford, R. (1995). *A closer look at learning strategies, L2 proficiency, and gender*.
10. Grenfell, M., & Harris, V. (1999). *Modern languages and learning strategies: In theory and practice*. London: Routledge.
11. Harris, V. (2003). *Adapting classroom-based strategy instruction to a distance learning context*. *TESL-EJ*, 7(2).

12. Hsiao, T-Y., & Oxford, R.L. (2002). Comparing theories of language learning strategies: A confirmatory factor analysis. *Modern Language Journal*, 86(3), 368- 383.
13. O'Malley, J.M. & Chamot, A.U. (1990). *Learning Strategies in Second Language Acquisition*. Cambridge: Cambridge University Press.
14. Wenden, A. and Joan Rubin. 1987. *Learner Strategies in Language Learning*. New Jersey: Prentice Hall.

Барсуک С.Л.

ЭФФЕКТИВНЫЕ ПОДХОДЫ К ОБУЧЕНИЮ СТУДЕНТОВ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ

В данной статье представлена теоретическая основа применения стратегий изучения иностранного языка и их разнообразие; описывается реализация когнитивного подхода к изучению английского как иностранного (CALLA), рассматривается взаимосвязь между эффективностью процесса обучения и применения стратегий изучения языка.

Ключевые слова: обучение иностранным языкам, эффективные способы, стратегии обучения, когнитивный подход к обучению академическому общению на английском языке (CALLA).

Barsuk S.L.

STUDENTS' EFFECTIVE WAYS OF ENGLISH LANGUAGE LEARNING

This article presents a theoretical framework of language learning strategies, their taxonomy and definitions, describes the implementation of CALLA, and discusses the relationship between good language learners, proficiency levels, effectiveness of the learning process and language learning strategies.

Key words: foreign language teaching, effective ways, learning strategies, Cognitive academic language learning approach (CALLA).

УДК 373.5.09:005

Бельчев П. В., Меркулова Н. В.

СУЧАСНИЙ СТАН ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ КЕРІВНИКІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті проаналізовано сучасний стан готовності магістрів менеджменту освіти до впровадження інноваційного управління; виділено компоненти та рівні готовності майбутніх керівників загальноосвітніх навчальних закладів до інноваційної професійної діяльності; розглянуто практичну підготовку менеджерів освіти до інноваційного керівництва навчальним закладом; визначено показники сформованості готовності майбутніх керівників навчальних закладів до інновацій; представлено матрицю діагностування магістрів менеджменту освіти щодо змісту їх підготовки до інноваційного управління.

Ключові слова: гуманізація, менеджер освіти, модернізація, фахова підготовка, управління, інноваційне управління, інтерактивна методика, мотиваційно – цільовий, когнітивний, операційно – діяльнісний, рефлексивно – оцінювальний компоненти, репродуктивний, пошуковий, творчий рівні.

В умовах модернізації національної системи освіти України важливого значення набуває підготовка керівників загальноосвітніх навчальних закладів до впровадження інноваційного управління. З огляду на це, готовність магістрів менеджменту освіти до зазначеного виду професійної діяльності визначається головним показником професійної компетентності спеціаліста.